

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Poenitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

Character imprimatur in quolibet ordine.

Character interior est principaliter sacramentum ordinis.

Ordines ecclesie sunt septem, secundum septem respectus ad eucharistiam, non autem secundum gratias gratis datas, nec secundum dona, nec actus hierarchicos.

In sacramento ordinis per quod homo fit dispensator ceterorum sacramentorum, confertur gratia gratumfaciens, & maior quam in baptismo.

In quolibet ordine omnia dona spiritus sancti dantur, licet singula singulis aptentur.

Quilibet ordo quanto est dignior, tanto magis praeualet.

In septennio possunt dari omnes ordines minores, subdiaconatus in tempore discretionis, diaconatus circa uigesimalium primum annum, precipue in religiosis, sacerdotium in uigesimo quinto anno, episcopatus in trigesimo.

Ordo sacer impedit matrimonium contrahendum apud omnes Latinos.

Vir suscipiens ordinem sacrum, non potest exigere debitum coniugale.

Character, potestas clauium, & potestas conficiendi eucharistiam sunt idem per essentiam.

DE POENITENTIA ^{sum 20. b.}

Poenitentiae tres sunt partes, contritio, confessio, & satisfactio. ^{25. a.}

DOCTRINA SCHOLAST:

Pœnitentia est cessatio ab externis uitijs.

Pœnitentia est qualitas & uirtus in nobis.

Post hanc etiam uitam est pœnitentię locus.

Pœnitentia ex opere operato iustificat, & confert gratiam.

Pœnitentia tantum remittitur ^{supra 70. a} actualis culpa, & non pœna, quæ expiatur satisfactione.

Pœnitentia etiam sine fide salutaris est.

Canones pœnitentiales non solum uiuentibus sunt impositi, sed etiam mortuis.

Morituris secundum Canones pœnitentiales debet aliquid imponi.

Canonicę pœnitentię etiam morituris in purgatorium usq; reseruari possunt.

de Functis Pœnitentia est præterita mala plangere, & plangenda iterum non committere.

Canones pœnitentiales recepti sunt in ecclesia, ut illorum opera gratiam mereantur homines.

Pœnitentia habet etiam alia signa sacramentalia, quàm baptismum.

Pœnitentia sacramentum est, etsi careat sensibili signo diuinitus instituto.

Pœnitentia debet incipere à timore.

Pœnitentia est secūda tabula post naufragiū.

Fides præcedit pœnitentiam, non est pars pœnitentię.

Pœnitentia est quędam dolentis uindicta, puniens in se quod dolet se commisisse.

Pet

DE POENITENTIA.

110

Per peccatum mortale perduntur atq; amittuntur bona opera, nam mortale peccatum non solum animam necat, sed & bona opera perire facit, reparantur autem per poenitentiam.

Poenitentia rursus uiuificat mortua per peccatum mortale ~~peccata~~, & rursus facit ea placere Deo, redditq; meritoria.

Poenitentia in tempore quadragesimali fieri debet, ante quam sumatur sacramentum coenae, quia sic instituit Ecclesia, cui obediendum est.

Poenitentia similis est negotio iudiciali. Quemadmodum enim quis in iudicium uocatur, sic poenitens per contritionem uocatur, & suorum peccatorum admonetur, item, quemadmodum quis coram iudicio cogitur confiteri suum peccatum, sic poenitens in confessione confitetur peccata sua, tandem quemadmodum reus in iudicio cogitur satisfacere pro suo peccato, sic poenitens pro suis.

Poenitentia incipit a timore.

Sacramentum poenitentiae consistit in absolutione sacerdotis.

Ex opere operato sacramenti poenitentiae circa absolutionem, accipit poenitens remissionem peccatorum & spiritum sanctum.

Verba saluatoris: agite poenitentiam, actum habitui condistinctum important.

Resipiscere & agere poenitentiam actus interiores sunt, & profluunt ab habitu, siue habitu uirtutem

DOCTRINA SCHOLAST.

autem dixerimus, siue actum primū uirtutem ipsam perficientem.

Pœnitere est detestari & odisse peccatum, & est uindicare peccatum à se commissum.

Pœnitere est pœnam inflictam pro peccato suo commissio gratanter acceptare.

Item pœnitere est pœnam sibi pro peccato suo commissio patienter sufferre.

Ad deletionem cuiuslibet peccati mortalis actualis post baptismum commissi requiritur aliqua punitio uoluntaria: ergo ad eius deletionem requiritur pœnitentia.

Pœnitentia est dolor cordis & amaritudo animæ, pro malis quæ quisque committit.

Peccatum mortale non dimittitur sine actu pœnitentiæ formali uel uirtuali.

Pœnitentia sine confessione non est sacramentum.

Effectus Effectus pœnitentiæ sunt, remissio peccatorum, communicatio pœnæ æternæ in temporalem, & ex consequenti collatio uitæ æternæ.

Pœnitentia delet, lauat & mūdāt. delet enim superbiam, lauat luxuriam, mūdāt ab auaritia: uel pœnitentia delet iniquitatem a De memoria, lauat sensualitatem a turpitudine concupiscentiæ & materialitatis habitu, & mūdāt cor & conscientiam à macula, item delet a proposito. lauat à locutione, & mūdāt ab opere.

Duplex est pœnitentiæ effectus, propinquus & remo-

DE POENITENTIA. 114

& remotus, propinquus est gratiæ infusio, & peccati remissio, remotus est æterna beatitudo.

Pœnitentia duplex est quedam interior, quedam exterior. Interior est de iure naturali. Exterior fit ad arbitrium hominis. Prior non est sacramentum proprie, posterior est sacramentum.

Pœnitentia per se suscepta non dicitur sacramentum, sed iniuncta à ministris ecclesiæ.

Lugere pro peccatis proprijs est actus pœnitentiæ.

Lugere pro bonis æternis, est actus tertiæ beatitudinis.

Cum in omni sacramento nouæ legis sit aliqua materia uisibilis elementi, quæ sit signum & causa gratiæ, oportet etiam in sacramento pœnitentiæ ita esse. sed tunc materia sensibilis largè accipitur pro omni re siue res illa sit exterior substantia, siue actio humana.

Est pœnitentia quædam sancta & meritoria

Per pœnitentiam soluitur homo à peccatis, idq; ex opere operato.

A reatu peccati liberamur per gratiam, à se, quibus autem peccatorum per pœnitentiam, & per partes eius.

Pœnitentia ut est dolor uoluntatis cum electione recta, est uirtus.

Pœni.

DOCTRINA SCHOLAST.

Pœnitentia est dolor de peccato præterito, sed uerecundia est timor de peccato futuro.

Detestatio uel displicentia peccati absolutæ, & est cuiuslibet uirtutis, sed ut expiabile per eam, quo ad culpam & reatum, est actus pœnitentiæ uirtutis.

publica Pœnitentia quædam debet esse publica solemnitas, propter peccatum publicum, ut sit terror alijs, ut sit exemplum pœnitendi, & ne desperent grauibus peccatis onerari.

Pœnitentia solemnitas exit forum occultum, quo ad executionem, non quo ad confessionem & iniunctionem.

Pœnitentia solemnitas non decet iterari, ne ex iteratione uilescat.

Pœnitentia solemnitas imponi potest fornicis & uiris laicis, sed non clericis.

Solemniter pœnitens nõ debet ordinari, ordinans autem debet priuari sua potestate ordinandi.

Pœnitentia restaurat omnia merita priora, secundum gradum charitatis sequentis.

Reintegritas æqualitatis iustitiæ non solum requiritur in pœnitentia, sed magis reconciliatio amicitiae.

Pœnitentia principaliter instituta est contra actualem culpam.

Pœnitentia ex opere operato expellit omne peccatum.

Pœnitentia interior non habet efficaciam contra peccatum sine interiore. Pœ.

DE POENITENTIA

Pœnitentia operatur ad peccati uenialis dimissionem, quo ad omnes partes suas.

Homo in primo instanti suæ pœnitentiæ, consequitur remissionem peccatorum.

Merces pœnitentiæ est ex opere operato plenaria peccatorum remissio.

Pœnitentia liberat ab omnibus defectibus culpæ, non autem pœnæ.

Remissio culpe est effectus pœnitentiæ, principaliter ex ui clauium in ministris, secundario ex ui actus ipsius pœnitentis.

Peccatum mortale potest remitti sine sacramento pœnitentiæ.

Pœnitentia tollit totam culpã, sed non semper totum reatum, id est, debitũ totius pœnæ.

Pœnitentia non tollit omnes reliquias peccati actualis, id est, defectus cõsequentes, nisi pœnitentia iam perfecta sit, secundum omnes eius partes.

DE CONTRITIONE, AT

TRITIONE & COMPUNCTIONE.

Contritio que paratur per discessionem, collectionem & defestationem peccatorum, uera & salutaris est, etsi sine motu spiritus sancti incipiatur.

Confitens non tam propter uerbum, quam propter contritionem absoluitur.

Sine sufficiente contritione nemo debet absolui.

113a

20. b.

122 a.

113. b.

Con